

Eesti mereala planeering

Lähteseisukohtade (LS) ja mõjude hindamise väljatöötamise kavatsuse (VTK) piirkondlik avalik arutelu. Merekultuuri ja selle väärtuste kaardistamine

Toimumise aeg: 30.05.2018

Toimumise koht: Viimsi Rannarahva muuseum

Osalejate nimekirjaga tutvumiseks võtta ühendust planeeringu koostamise korraldajaga.

Päevakava:

1. Sissejuhatus. Mereala planeeringu protsessist. Tiit Oidjärv Rahandusministeeriumi planeeringute osakond
2. Planeeringu lähteseisukohtade tutvustus. Pille Metspalu OÜ Hendrikson&Ko
3. Mõjude hindamise VTK tutvustus. Riin Kutsar OÜ Hendrikson&Ko
4. Portaali ja veebirakenduse tutvustus. Pille Metspalu OÜ Hendrikson&Ko
5. Arutelu.
6. LS ja mõjude hindamise VTK osas laekunud seisukohtade ja vastusseisukohtade lühitutvustus. Anni Konsap Rahandusministeeriumi planeeringute osakond
7. Planeeringu edasised sammud ja tegevused. Anni Konsap Rahandusministeeriumi planeeringute osakond.
8. Merekultuuri väärtuste kaardistamisest. Sissejuhatus rühmatööle. Ann Ideon OÜ Hendrikson&Ko
9. Rühmatöö
10. Rühmatöö kokkuvõte.

Avaliku arutelu ning rühmatöö läbiviimist modereeris Aleks Lotman.

Arutelu

Küsimus: Kas portaali arendatakse edasi, nii et kui sisse lülitada mind huvitav infokiht, näen infot kogu Eesti kohta, nt kus on kalakasvatus?

Jaanus P: Kui on tegemist andmetega, mille kohta ei ole objekte palju, on see võimalik. Kui infot on palju, läheb pilt kirjuks.

Moderaator: Olen nõus küsijaga, et peab olema võimalus näha ka tervikpilti. On ju eesmärk olla kasutajasõbralik. Võibolla mõni pilt tuleb kirju, kuid tehnilised lahendused tuleb leida. Ka väikesed objektid annavad summaarse mõju, nt kaadamisalad, tuulepargid.

Küsimus: Kas töö koostatakse maakondade lõikes?

Anni K: Koostame lahenduse kogu Eesti merealale. Käesoleval hetkel olemasolevat andmestikku kogume maakondade kaupa, et jõuda rohujuure tasandile.

Küsimus: Mis Hiiu ja Pärnu maakondades tehtud on?

Anni K: Need koostati maakonnaplaneeringutena ja nõ pilootprojektidena. On aluseks jätkutegevustele. Nüüd on muutunud PlanS, mis tõi mereala üleriigilisele tasandile. Hiiu kehtib aastast 2016, Pärnu 2017, neid uuesti avada ei ole põhjust. Kui ilmneb vajadus, siis on neid võimalik avada. Kogu tervikpildis ei jää nõ auke sisse.

Küsimus: Kas portaali tuleb juba kehtestatud planeeringute info ka?

Pille M: Info on juba olemas portaalil.

Küsimus: Merealade pindalade osas on erinevad seisukohad. Kas olete teinud selgeks, kui suurt pindala te uurite? Peipsi olete välja jätnud. Kui palju on sisemere ja territoriaalmere pindala? Kas merepõhi on võetud arvesse kui riigi territooriumi osa?

Anni K: Peipsi on siseveekogu, sellega planeering ei tegele. Me vaatame ka sügavamale, merepõhjas asuvaid trasse jne.

Küsimus: See ei ole see. Merepõhi on pinnavorm. 1995ndal kanti merepõhi nagu kinnisasi asjaõigusseadusse ja hakati nendele, kes sadamaid ehitasid, andma merepõhja. Kogu planeerimise aluseks on mitte vesi kui aine vaid merepõhi kui riigi omand.

Moderator: Me ei planeeri vett kui ainet.

Tiit O: Me planeerime sisemerd, territoriaalmerd ja majandusvööndit. Merepõhi on riigi territooriumi osa. Vaatame dokumendi üle. Täpsustame, et oleks üheselt mõistetav.

Moderator: Portaalil olevas ideekorjes saab panna kaardile punktobjekte. Kas ootate, et aktiivsed inimesed teevad ettepanekuid ka nt pindalaliselt? Või ootaksid nad ära, kui esimene kavand on väljas?

Pille M: Ettepanekuid võib teha kohe, ka pindalalisi. Need võib saata kas Rahandusministeeriumile või H&Ko-le.

Küsimus: Merepõhi kõnnib aegajalt minema. Merepõhja pindala mõjutavad protsessid. Kas litodünaamiliste protsesside olemus on läbi mõeldud ja kas on meeskonnas vastav ekspert?

Pille M: Nende teemadega peame tegelema ja arvestama. Meie ise täiendavaid uuringuid ei tee.

Riin K: Merepõhja terviklikkus on dokumendis välja toodud, tegeleme sellega olemasolevate andmete põhjal. Meie meeskonda kuuluvad erinevad eksperdid, kes erinevate teemadega tegelevad.

Moderator: Kui kellelgi huvilisel või osapoolel tekivad andmed protsessi jooksul, kas neid andmeid soovite ja saate kasutada kui olemasolevaid?

Pille M: Kui tekivad, andke teada. On ka rahvusvahelised projektid, kust tuleb andmeid juurde.

Moderator: Võin kohe öelda, et nahkhiirte kohta tulevad ka täiendavad andmed.

Tiit O: Veel korra eelmise tema juurde tagasi. Merepõhi muutub palju, seda tuleb arvestada reeglite seadmisel. Me räägime üleriigilise planeeringu täpsusastmest, me ei pane ühegi objekti

täpset asukohta paika. Määrame tingimused ja põhimõtted, mida tuleb nende objektide edasisel kavandamisel arvestada.

Küsimus: Te ju arvestate, kui on muutunud rannajoon?

Tiit O: Jah.

Pille M: Samas tuleb teadvustada, et rannajoon muutub ka edaspidi.

Anni Konsap laekunud seisukohtadest ja vastusseisukohtadest

Küsimus: Kas põhimõtteid, suuniseid KOVdele laurite rajamiseks võiks anda?

Kommentaar: Kogu rannakultuur on sellega seotud.

Kommentaar: KOVde võim lõpeb rannajoonel ära. Lauter, väiksem paadisild läheb merre ja kui suuniseid ei anta, jääb valdkond katmata. Hea oleks, kui asi on selge ja KOVd saavad mõistlike otsuseid oma rannaala kohta ise vastu võtta.

Anni K: KOVi õiguste laiendamise teema on selle planeeringu kontekstis pigem tegevuskava teema. Planeeringuga ei saa laiendada KOVide õigusi merealal, see eeldab muudatusi õigusaktides.

Kommentaar: On nõ hall tsoon, kus mereala tegevused mõjutavad rannikut ja ranniku tegevused mõjutavad mereala. Ja siis tuleb keegi, kas paneb siia sadama ja rikub ära ranniku väärtuse.

Anni K: Mereala planeeringus on võimalik ette anda suuniseid, millega KOV peab arvestama, muuhulgas oma üldplaneeringu koostamisel.

Kommentaar: See planeering peaks paika panema riiklikud sadamad. KOVd võiksid ise otsustada, kus on kohalikud laurid.

Küsimus: Kas siin ei teki teemade erinev käsitlus ja täpsusaste? Sadamaid käsitletakse asukoha täpsusega, püsiühendusi mitte?

Anni K: Et paika panna püsiühenduse täpne asukoht, on vaja teha detailseid uuringuid. Ka sadamate puhul me paneme paika vajaduse mingis piirkonnas, mitte sadama täpse asukoha. Selles mõttes on käsitlus sarnane.

Moderator: Kui planeeringus tekib idee, et on vaja uut, siis on see markeeritud sama täpsusastmega kui püsiühendused. Võimaliku tulevase sadama puhul ei erine täpsusaste.

Küsimus: Kas see nii ei või olla suunisenä, et igale rannakülale oma sadam?

Küsimus: Kas uuringuid ei tehta?

Anni K: Mõningaid oleme alusanalüüsidenä teinud, aga täiendavaid uuringuid ei tehta.

Küsimus: Kas valmis tööle tekivad kohad, kus tegevused on välistatud? Kui kõik jääb lahti, mis selle töö väärtus on?

Anni K: Kui meil on piisavalt infot, saame välistada. Kui ei ole, ei saa. Siis peame andma suuniseid.

Eleri K: Me räägime üleriigilisest planeeringust. Merel on see nõ strateegiline plaan, mida vajadusel täpsustatakse uuringutega tegevusloa menetluses.

Moderator: Latakatena olulised alad kaardile tulevad. Nt Pärnus ja Hiiumaa väljaspool tuuleenergeetika alasid tuulikuid ei tule. Kus alal täpselt tuulikuid kavandatakse, selgub edaspidi.

Küsimus: Ütlesite, et hoonestusloa, mis on menetlemisel või mingis etapis, lisatakse portaali ja huvilisi kaasatakse. Hoonestusloa taotluse menetlus läheb edasi. Kuidas suhtute nende menetlustesse, mis käivad?

Anni K: Need lähevad paralleelsete protsessidena edasi, ei pane hoonestusloa taotluste menetlust seisma. Mõlemad menetlused – planeering ja hoonestusloa – peavad teineteisega arvestama.

Kommentaari: Seal tuleb ka planeeringu jaoks täiendavat infot.

Küsimus: Kas kõik erinevad uuringud, mille olemasolu teate, saate kätte või on mõned nõ ärisaladusega kaetud.

Anni K: Eesti Energialt oleme nt tuuleolude uuringu saanud ja saame seda kasutada, aga ei avalikusta. Uuringud, mis meil alusanalüüsidenä on tehtud, on olemas ministeeriumi kodulehel. Kui on uut olemasolevat infot, võib sellest teada anda.

Pille M: Kavas on uuringute loetelu lisada portaali, hetkel on seal ainult need mida Rahandusministeerium on tellinud.

Küsimus: Täna on segadus eri tasandil DP kooskõlastamisega. Kas on kavas protsessid, kuidas riik, KOV, maakond ennast etappidenä vahele seavad?

Anni K: See puudutab maismaad.

Kommentaari: Ei, sadamaid.

Eleri K: Regulatsioon, kuidas sadamaid planeerida, on olemas.

Anni K: Mereala planeeringuga saab anda suunise, sellele järgneb seadusemuudatus.

Kommentaari: See on sügavalt ekslik. Maismaa „ajudeta“ laiendamine tähendab, et nt Piritä supelrand on hävinud. Jalgpallistaadioni merele planeerimine ei ole mõistlik.

Tiit O: DP teema on mereala planeeringust eraldiseisev teema. Me võtame siit selle kaasa, et see on oluline teema ja kas peaks kitsendama õigust maismaad merealale laiendada.

Kommentaari: Küsimus oli selles, kes seda menetleb.

Moderator: Siin tuleb arvestada ka veeseadust, lubasid menetleb riik. Kas see regulatsioon toimib ideaalselt, see on teine asi. Nii ei saa öelda, et regulatsiooni üldse ei ole.

Küsimus: Kas lõplik planeeringulahendus saab portaalis ka olema?

Anni K: Jah, jääb kättesaadavaks.

Moderatori kokkuvõte

Mere on vajalik planeerida, kuna on kohustus ja päriselt ka vaja. Meres on erinevad huvid, osa nendest omavahel vastuolus, osad kooskõlas. Üks oluline sektor, mis on olnud mere planeerimise ajendiks, on tuuleenergeetika. Aga see on üks paljudest, oluline, et kõik sektorid toimiksid koos. Tuleb otsida sünergiat, mis rahuldavad kõike, ka esmapilgul vastuolulisi huvisid. Otsida lahendusi, mis on võiduks erinevatele osapooltele. Kui kõigile ideaalset lahendust ei õnnestu leida, tuleb leida kompromiss. Oluline, et keskkond peab paranema, mitte jääma praeguseks. Planeering seda üksi ei saa teha. Tuleb üritada planeeringuga integreerida erinevaid teemasid. Maavarade osas nt planeering fikseerib ainult olemasolevat olukorda. Oluline nõ silotornide lõhkumisel on see, et ministriumid oleks kohal.

Protokollis

Marika Pärn